

ZGODNJA DANICA. KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po postu za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/2 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLVII.

V Ljubljani, 22. rožnika 1894.

List 25.

Za III. red.

(Konec.)

•Bojim se, da utegne biti morebiti med vami obrekovanje. II. Kor. 12, 20.

Nekteri opravljevci pa se izgovarjajo: Saj nisem nič hudega nameraval, človek govori za kratek čas. — Recimo, da nekdo pride na tvoj vert, pa izruje najlepše rastline in mlada drevesca. Ti ga pokregaš; on pa odgovori: Saj nisem nič hudega mislil, to sem storil za kratek čas. In ali bi bili vi zadovoljni, ko bi vas kdo do gole kosti obral, četudi le za kratek čas?

Tretji se izgovarja: Drugi tudi opravljajo bližnjega, to je pri ljudeh že v navadi. Ta izgovor se mi zdi ravno tako prazen, kakor če tat pravi pred sodnikom: Drugi tudi kradejo, saj nisem sam; mar tat potem ne bo kaznovan?

Četrti pravi: Eni sami zaupljivi osebi sem povedal. Pa ta zaupljiva oseba pové zopet drugi, in v dveh dneh vé celo mesto ali vás. — Povem vam, da vsi izgovori so prazni, obrekovanje in opravljanje je in ostane pred Bogom ostuden greh. Zato so že neverniški Rimljani vsakemu očitnemu obrekovalcu na čelo užgali čerko O, da bi se vsak vedel varovati gerdega obrekovalca. Sv. Avguštin je močno studil ta greh, zatoraj je dal v jedilni sobi nad mizo obesiti tablico z napisom:

„K tej mizi naj ne sedajo,
Ki bližnjega obirajo.“

Nekega dne so povabljeni gostje jeli govoriti čez čast bližnjega: tedaj jim reče Avguštin: „Ali zbršite besede na tablici, ali pa jenjajte opravljati; sicer vas zapustim in grem v svojo sobo.“

3.

Akoravno je pa tako pregrešno, slabosti bližnjega razkrivati; vendar včasih nastane dolžnost in potreba, da pregreške bližnjega komu razodenemo.

1.) Če je tega treba, da grešnik pregrešek opusti in se poboljša; vendar pazi, da pregrešek razodeneš le tistim, ki ga morajo vedeti, n. pr. staršem, gospodarjem, prednikom. Če, postavim, veš, da otroci ali tvoji sopolni kradejo, ali gospodarju drugo škodo delajo, dolžan si to naznaniti. Ravno tako, če dekla, ki je s taboj v službi, ima nevarno znanje, pa ga neče opustiti, kljub tvojemu opominjevanju, jo moraš naznaniti, da se greh ustavi.

2.) Tudi smeš bližnjega posvariti, naj nikar z goljufom ne stopi v dotiko, naj se varuje ž njim kupčevati. Vendar naj te pri razodevanju ptujih grehov vodi le dobri namen, ne pa kaka strast, zavid, ali maščevanje. Glej tudi, da več ne poveš, kakor je potreba. Tudi v spovedi ne povej nikdar nič tacega čez znanega bližnjega brez potrebe; ne imenuj imena družih, ako ni treba.

4.

Če se pa kdo pregreši z obrekovanjem ali opravljanjem, ali je zadosti, da se tega greha samo skesá in spové? Ne, ni zadosti; ta greh je tatvina dobrega imena, in kakor je tat dolžan ukradeno blago nazaj dati, poverniti, tako mora vsak obrekovalec skušati, da bližnjemu poverne ukradeno blago — dobro ime.

1.) Kdor je tedaj bližnjega obrekoval, on mora obrekovanje preklicati, in reči: ni res, kar sem govoril, žal mi je, da sem bil tako nepreviden. On mora bližnjega izgovarjati, njegove

lepe lastnosti povdarjati in hvaliti in z drugimi poštenimi pripomočki skrbeti za čast bližnjega.

2.) Kdor je pa bližnjega le opravljal, t. j. brez potrebe njegove resnične slabosti razkrival, in mu na dobrem imenu škodoval, on sicer ne more preklicati, kar je res; vendar naj si prizadeva popraviti na dobrem imenu storjeno škodo. On naj od bližnjega pové kaj hvale vrednega, ker vsak človek ima gotovo nekaj lepih lastnosti; posebno pa naj očitno obžaluje nepotrebno opravljanje in naj skuša, seveda brez laži, bližnjemu pomagati zopet k dobremu imenu. (Zgled Wörnhard pag. 88.)

Sklep.

Preljubi! Slišali ste sedaj nauk o dveh vsakdanjih pregrehah. Varujte se jih toraj skerbno. Ne sodite, da ne bote sojeni. Slišal sem pred leti nekega za smert bolnega patra reči: No, zavoljo jezika upam, da bom dal lahko odgovor Bogu. O, da bi tudi mi mogli na smertni postelji tako reči! Zatoraj, če ima kdo izmed vas to slabost na sebi, naj ne miruje, dokler je s pomočjo milosti božje ne opusti. Najpoprej se pri prvi spovedi tega greha ponižno obtožite in spolnajte, kar vam naložé duhovni oče. Potem pa vsako jutro po jutranji molitvi recite: Terdno sklenem z božjo pomočjo, da ne bom danes čez nikogar hudega govoril, nikogar presojeval, da tudi sam ne bom sojen. Če prideš v tako družino ali priložnost, kjer čez bližnjega govoré, bodi lepo tiho in reci sam pri sebi: Bog bodi milostljiv meni vbogemu grešniku — sam imam dovolj grehov, ni mi treba obkladati se s ptujimi. Posvari ljubeznjivo opravljavce, zlasti, če so tvoji podložni. rekoč: To ni prav; nam bi tudi ne bilo všeč, ko bi drugi o nas pripovedovali take reči. Ali pa stori, kakor sv. Frančišek Salezij. Zasukaj govorjenje na drugo stvar. Recí postavim: Oj kako je danes lepo ali slabo vreme, ali kaj družega nedolžnega. Če še to nič ne pomaga, pa molči in z obrazom pokaži, da ti govorjenje ni všeč. „Sever dež odnese, in temen obraz opravljivi jezik.“ Preg. 25, 23. Vsak večer pa vest izprašuj, in če kaj tacega najdeš, serčno obžaluj. Na ta način se boš polagoma gotovo odvadil imenovane gerde pregrehe. „Kdor se v besedi ne pregreši, on je popolen mož.“ Jak. 3, 2. In on bo zaslišal na dan sodbe prijazne besede: Ker nisi sodil, tudi jaz tebe ne bom sodil: ker si bil prizanašljiv in usmiljen, hočem tudi jaz tebi usmiljenje skazati. Amen.

Materino serce.

V vspodbudo ljubi mladini.

Vsak človek hrepeni po pravem prijateljstvu, po ljubečem, sočutnem sercu; zeló je nesrečen, kdor nima na svetu prijatelja, ki bi čutil z ujem veselje in žalost; podoben je posušenemu drevesu sredi lepega, cvetočega verta; nikdo se ne briga zanj, nikdo se ne trudi, da mu izkaže kakoršno-koli dobroto, da mu slajša življenje. A vendar, ako izločimo nekatere milovanja vredne ljudi, pozna vsakdo, naj bo še takó osamljen in zapuščen, blago serce, katero mu želi samo dobro, katero zanj gori in katero se ne boji najtežje žertve, samo da ga osreči in uzadovoli. To plemenito, dobro serce je — materino serce. O kdo iz svoje skušnje ne pozna dobrotljivosti in požertvovalnosti in velike ljubezni tega serca? Naj prehodi človek ves široki svet, naj si išče prijateljev in znancev, naj preišče serca vseh, katere je kakorkoli spoznal v življenju — serca, katero bi zanj čutilo bolj globoko kakor materino, išče zastoj. O da bi prav spoznali vsi ljudje, vsi sinovi in hčere dobrotljivost tega serca, in bi ga ne žalostili več, ampak mu napravljali kolikor mogoče veselja z besedami in z dejanjem. O da bi bila vsakemu sinu, vsaki hčeri jedna najlepših, najsvetejših dolžnostij, varovati materino serce vsega, kar bi ga utegnilo užaliti! Pač da, tisti otrok, katerega ne ganejo solze ljubeče matere, ktera ga učí, opominja in napeljuje na pravo pot, tisti otrok je izgubljen. Kako se veseli mati, ako je njen otrok zdrav na duši in na telesu, ako se mu dobro godí in napreduje v vsem, kar mu je v čast in v časni in večni blagor. A kako čuti tudi žalost in terpljenje svojega otroka! Kako jo boli, kadar ni zdrav, kadar se mu ovira napredek, kadar se bojuje z nadlogami in uboštvo, kadar zabrede na kriva pota in naposled v nesrečo in pogubo! Vse to jo boli še bolj, kakor otroka samega, njena rana je še mnogo bolj globoka in boleča kakor otrokova. Kolikrat se bere in sliši, da je žertvovala mati svoje življenje in se ni bala niti smertne nevarnosti, samo da je rešila življenje svojih otrok. Kako žalostna in neutolažljiva je mati, kadar je njen otrok nesrečen, koliko noči prečuje v žalosti in skerbéh. Kako premišljuje, s čim bi mu pomogla, s čim bi ga rešila! Kako išče dobrih, sočutnih ljudi, da jim potoži nesrečo svojega otroka in jih prosi pomoči in rešila. In ko se zboljša stanje otrokovo — katero serce je takrat veselejše in se hvaležnejše zahvaljuje ljudem in Bogu, darovalcu vseh dobrot, kakor plemenito, nežnočuteče serce materino?

In ako že serce zemeljske matere z vdanostjo in ljubeznijo vse stori in daruje za svojega otroka in mu je vedno tako zvesto in skerbno na strani in čuti z njim veselje, posebno pa žalost in terpljenje — kako čuti še-le najplemenitejše, najslajše, najdobrotljivejše serce, katero bije v najčistejši ljubezni za vse človeštvo, in mu želi časno in posebno še večno srečo, serce ljube Matere Božje, Pomoči kristijanov, Pribežališča zatopljenih v žalosti, nesreči, nadlogi in nevarnosti, v vseh stiskah, dušnih in telesnih! Katero serce čuti bolj z žalostnimi, terpečimi in nesrečnimi, kakor serce, katero je samo terpelo najstrašnejše terpljenje, najhujšo žalost, največje bolečine — in vse to po nedolžnem. In toliko in še veliko več je terpela preblažena Devica in Mati Božja Marija. Od tedaj, ko jo je pozdravil angelj s pridevkom milosti polna in jo je razsvetlil sv. Duh, da je gledala prihodnost, pa do strašnega trenutka, ko je njen ljubljani Sin, Bog in Človek, naš Gospod in Odrešenik Jezus Kristus izdihnil svojo dušo na lesu sv. križa; vedno je bilo njeno življenje nepretergana versta skerbi, grenkega terpljenja in pekočih bolečin. Koliko žalost je terpelo njeno najčistejše, najsvetejše materinsko serce, ko niso ljudje spoznali njenega ljubljenega Sinu in so ga zasramovali, Njega, ki je pot, resnica in življenje. Kaj je čutila najčistejša Devica, nebeška cvetica, ko je nastopil njen božji Sin grenko pot terpljenja, ko je slišala, da so Njega, nedolžnost, svetost in pravičnost samo, na smert obsodili, ko je videla, kako so ga razpostavili vsega ranjenega in zdelanega zbranemu ljudstvu; ko je nesel na goro Kalvarijo težki križ in je padel pod njegovo težo na svoje sv. obličje, On, stvarnik in Gospod svetov!

O kako strašen meč največje bolečine je presunil njeno materino serce, ko je videla, kako so na križ pribili in na njem povzdignili njenega ljubljenega Sinu, in mu s sulico prebodli serce. Kdo si more predstavljati strašno bolečino usmiljene matere, ko je ležalo v njenem naročju truplo Odrešenikovo in jo je mučila misel, da Njegovo grenko terpljenje in Njegova smert vendar mnogim ne bo v življenje, ampak v večno smert, takim, ki so Ga v življenju sovražili in izdali, žalili in zasramovali in se pregrešno od njega obrnili! Resnico govori torej neki velik svetnik in goreč služabnik ljube Matere Božje, ko pravi, da je bila njena bolečina neizmerno večja, kakor bolečina vseh ljudi v vseh časih skupaj. Zakaj ona, brezmadežna in najčistejša Devica, nad katero je imela presv. Trojica naj-

večje dopadajenje, katere serce je bilo najpopolnejša podoba Serca Jezusovega — ona je spoznala vso grozo in gnjusobo greha, zaradi katerega je tako silno terpel njen božji Sin, in vendar terdovratni ne bodo imeli deleža na Njegovem terpljenju in Njegovi smerti in bodo večno odločeni vsi, kateri so mu nasprotovali in ga sovražili.

(Konec sledi.)

Železnica proti paradizu.

I.

Ura potovanja.	Cene prostorov:
Odhod: Vsako uro in na vsih kolodvorih.	1. Red: Nedolžnost ali mučeništvo.
Prihod: Kadar je ljubo Božjemu usmiljenju.	2. Red: Pokora ali zupanje v Boga.
	3. Red: Skesanje in vdanost.

Opombe:

1. Ne dajejo se listki za odhod in vernitev.
2. Ni vlakov za dobro voljo.
3. Otročiči ne plačajo nič, samo da so v naročji svoje matere sv. Cerkve.
4. Prosi se, ne jemati seboj druge robe, razun kar je dobrih del, ako nočejo zgube ali zamude vlaka na predpredzadnji postaji.

V izvornem jeziku se tako-le naznanja:

Orario e guda pel paradiso.

Partenza.	Prezzo dei posti.
A tutte le ore e da tutte le stazioni.	1. Classe. Innocenza o Martirio.
Avrivo.	2. Classe. Penitenza o confidenza in Dio.
Quando piace alla Divina misericordia.	3. Classe. Pentimento e Rassegnazione.

Avvertenza.

1. Non vi sono biglietti d'andata e di ritorno.
2. Non vi sono gite di piacere.
3. I bambini non pagan nulla, purché stieno sulla ginocchia della loro Madre la Chiesa.
4. Sono pregati di non portare altro bagaglio, che quello delle buone opere, se non vogliono perdere il treno, o soffrire un ritardo sulla penultima stazione.

Psalterij k Mariji Devici, naši vedni pomočnici.

(Pred vsako desetko poje se ali moli eno kitico.)

I.

Marija, Mati zvoljena
Zemljanom vsem naklonjena,
Glej prosimo te upajoč
Oj Mati hiti na pomoč!

Pomagaj če nam strasti vez
Oklene dušo čez in čez,
Oj reši strašnih nas okov
Pomagaj z grešnih nam dolgov.

*

Pomagaj, če nas svet slepi
V sladnóst, nečimernost loví!
Obvaruj nas Ti vsacih zmót
Da hodimo le pravo pot.

Pomagaj, če telo zbolí.
Al' drugo hudo nam protí,
Daj skoraj Cerkvi ljubi mir
Naj vlada čedo en Pastir!

Pomagaj in tolaži Ti
Boga, ki šibo že vihti.
Nadloge vse zaslužene
Naj bodo vsaj polajšane.

Marija, vse nam sprosi Ti.
Kar drage nas Bogu stori.
Spoznanje, moč za dobro da,
Ogibati se hudega.

Pomagaj, da zapovedi
Radostno vsakdo doverši,
Po Cerkvi dane vernikom,
V svarilo ubogim grešnikom.

Pomagaj spolnovati to,
Kar v stanu svojem dolžni smo.
V ljubezni in pokorščini
Storimo naj, kar Bog velí.

Pomagaj neprenehano
Bogu služiti v vsem zvesto;
Daj rast nam v vsaki čednosti,
V ljubezni, veri, upanji.

Izprosi pravo nam modrost,
Pravičnost, zmernost in serčnost.
Vseh družih čednost Tvoj izgled
Preženi glavnih grehov sled.

Meso je slabo, duh teman,
Skušnjav premnogih je obdan;
Poslušaj Mati zdihljej vroč,
Nam hiti vselej na pomoč!

V zavisti če peklenski zmaj
Pripravil nas ob sveti raj;
Odganjaj ga, Marija proč,
Skazuj nad njim deviško moč.

Če kdaj nas satan preslepi,
Clo v sponah vklenjene derži;
Marija pridi na pomoč
In vzemi satanu vso moč.

Slepil je polen svét in zmót,
Vse vabi na široko pot;
Rešiti nam se ni mogoč
Če nisi Mati nam v pomoč.

Ko bliža se nam smertni boj,
O takrat nam na strani stoj.
Pomagaj duši zmagi Ti.
Da v raj presrečni pohití.

Telo ko zapustila bo,
Ji sprosi sodbo milostno;
Pristopi, zagovarjaj nas,
Pomagaj, Mati, tisti čas!

Če v čistilišče pridemo,
Te v mukah groznih kličemo,
Oj Mati, takrat smil' se nas!
Tolažit pridi — rešit nas!

Zaupanje nam presladko
Že zdaj serce občuti to.
Da Jezus raj nam podeli
Po Tebi dobri Materi.

Naj slava, Jezus, Ti doni,
Deviški Tvoji materi
Z Očetom Duhom blaženim
Na večne čase slavljenim.
Amen.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

V Št. Jurji pod Kumom so začeli zidati novo cerkev. Pri podiranju stare cerkve so našli stari temeljni kamen, v ktereга dolbini, pokriti s svinčeno ploščo, je bilo latinsko pisanje, ki se začinja s kerščanskim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus. („Laudetur Jesus Xtus.“) in pravi dalje, da je bila cerkev zidana po smerti papeža Benedikta XIII, pod rimskim cesarjem in španjskim kraljem Karolom VI. s privoljenjem kneza in škofa pl. Schrattebach-a, na čast Sv. Jurju, ter temelj postavljen 21. maja l. 1730, in vložil je temeljni kamen v. č. g. Janez Tobija Bačnik („Watschnig“), vodnik Svibenskega ljudstva („Scharffenbergensis plebis rector“). Stala je tedaj stara cerkev 164 lét. — Upajo, da bode nova okrog Velikega Šmarna že pod streho. Bog daj srečo in blagoslov!

Z Dolenjskega. (Šmarnice.) Tudi to, kakor druga leta, sem ogledal in obiskal mnogo cerkev in duhovnij v šmarničnem mescu, in močno me je veselilo videti mnoge oltarje, prelepo okinčane za Šmarnice. In kako ginljivo je bilo, ko so že pred 5. uro zjutraj premnogi Marijini častilci hiteli k šmarnicam napolnovat cerkev, častit in preslavljat Marijo, jo hvalit za prejete dobrote in izročevat se v njeno mogočno varstvo. Videl sem in reči moram, da se češčenje Marije D. po farah čezdalje bolj razširja, kar je sreča za deželo in daje upanje, da bode bolje sčasoma. Tako me je razveselilo n. pr. v Žuženberku ginljivo petje itd. Enako v Novem Mestu, kjer so se obhajale šmarnice zjutraj ob 5ih na Kapiteljnu in ob 7ih zvečer v kloštru z lepim branjem. Prelepo je bilo v Leskovcu pri Kerškem; toliko ljudstva nisem videl nikjer prihajati kot tam; vselej je bila ob 5ih polna cerkev, kakor ob nedeljah. To je lepo!

Bil sem tudi po cerkvah, koder so ljudje mlačni, zanikarni za to lepo opravilo; v nekem kraju naštel sem 8 moških pri šmarnicah, pa tudi ženskih je bilo malo. V neki duhovniji je nebeška Kraljica patrona, pa je vsako leto malo obiskovalcev o šmarnicah. O kako lepo bi se podalo več gorečnosti za višje češčenje Marije in za vse dobro!

Tudi globokeje na Dolenjskem sem videl marsikaj lepega; obhajali so šmarnice po več krajih tudi še posebej, po kapelicah, pred znamenji, kakor tudi doma po hišah pred Marijinimi altarčki; so molili rožni venec, litanije. Mlade pobožne deklice, še šolarice, so vsak dan kinčale Marijine podobe in oltarčke z novimi cveticami. O kako lepo se to podá mladim nedolžnim srcem. Ponoviti moram, da se češčenje Marije D. vedno bolj množi in razširja po deželi. Oh, ljubimo, častimo Marijo! Ona nam bo v naših mnogih težavah in bridkosti od Boga sprosil pomoč in tolažilo, posebno izboljšanje življenja in srečno zadnjo uro.

Od gorenjske strani. (Pár skromnih verstic ob smerti † Frančiška Kosar-ja.) Žali! le zopet pa mora otožna slovenska domovina ponavljati resnične besede pesnikove, da „nemilo grob je zinil, in angelj je iz sveta zginil.“ Prelat Franc Kosar, naš Slomšek II, tudi njega nam je pokosila britka kosa neizprosne smerti. Ime Franc Kosar! kateri le količkaj zavedni Slovenec ga ni poznal, če ne po osebi, pa vsaj po njegovih spisih. Moja malenkost bi bila že v otročjih letih lahko po licu spoznala tega pozneje tako slavnega gospoda, ker je stanoval tudi eden zmed pokojnih mojih bratov z njim skupaj v Ljubljani pri dobroznani rajni materi † župnika Fr. Karun-a, kamor sem tudi jest takrat od časa do časa prišel. Pa kaj se zmeni otrok veliko za ptuje gospode?

Kako je bil slavni pokojnik že v Ljubljani kot dijak pri svojih gg. prednikih na najboljšem glasu, naj to-le priča: V VIII. gimnazijalnem razredu pri izpraševanju mu je eden profesorjev djal: „Vi boste delali čast vsakemu stanu, katerega kolj si boste izvolili!“ To so bile res preroške besede modrega g. profesorja.

O mnogem in neutrudnem delovanju slavnega pokojnika se bode brezdvomno še veliko pisalo, moja malenkost priterdi le temu, da kakor se je o † Slomšku zamoglo reči, da so bili njegovi spisi takorekoč tekoči mēd in prebirati jih prava dušna slast, isto tako se zamore reči o spisih pokojnega Frančiška Kosar-ja, in popolnoma sem se strinjal, prebravši njegovo knjigo: „Ant. Mart. Slomšek, Fürst-Bischof von Lavant, dargestellt in seinem Leben und Werken,“ z onim možem ki je djal, da ta knjiga ni brez pomanjkljivosti. (Nekdo je bil namreč posodil svojemu bolj posvetnemu prijatelju imenovano knjigo s priporočilom, naj jo pazljivo prebere. Ko jo mu prinese nazaj vpraša ga: „No, kako se Ti je dopadla?“ „Prav na moč dobro“, reče povprašani, „eno napako pa vendar ima: prekratka je!“)

O Slomšekovi smerti je šel po vsej Sloveniji le en glas: Franc Kosar naj bi mu postal naslednik! To se sicer ni zgodilo, a terditi in reči pa smemo, da v Kosarju in s Kosarjem kot špirtuvalom in odgojiteljem mladega slovenskega duhovskega naraščaja deloval je med Slovenci Slomškov duh naprej, njegove sloveče pastirske liste pa so nadomestovali Kosarjevi izborni spisi.

L. 1863 vračeval sem se iz romanja na pre-slavni Velehrad. Maribor sem sicer poznal že od prej, ali da bi si izpolnil dvojjo željo, ustavil sem se za nekatere ure. Obiskal sem najpred grob Slomškov. Mudivši se poleg njega, bil sem terdnih misli, da stojim ob grobu svetnika. Ker mi ni bila sreča, po-

znati tega preslavnega slovenskega duševnega per-vaka po licu, hotel sem se o tej priliki vsaj pokloniti njegovemu večletnemu spovedniku, špirtuvalu č. g. Kosar-ju. Prav prijazno me je gospod sprejel, ker mu je bilo ime že nekoliko znano. Pomenkovala sva se precej dolgo o tem in onem, a vsa njegova obnaša bila je tako ponižna, njegov govor tako moder, da sem gospoda nekako spoštljivo-ginjen zapustil, in kar je „Slovenec“ v prvem nekrologu pisal, da je šel med ljudmi glas: „Kosar je svetnik“, to sem jest, — brez lastne hvale naj bo povedano — že o njem takrat sam pri sebi mislil in djal. Bil je o tistem času na očeh precej zelo bolehen, nosil je še v sobi okajena očala, pri vsem tem pa je bil proti meni ljubezen in prijaznost sama. Pozneje sva si postala po „Drobtinicah“ še nekoliko bolj znana; poslal sem mu včasih kako malenkost za imenovani letnik, in vselej prejel sem od njega kot v zahvalo v dar po en iztis „Drobtinic“, l. 1869 celo šestero zvezkov. Zadnjikrat sem slavnega gospoda vidil, in še to le od daleč, l. 1881 v Rimu, kjer se je nahajal tudi on kot romar med slovenskimi in slovanskimi romarji. Kolikorkrat pa sem sploh o tem slavnem gospodu kaj slišal ali bral, vselej me je to prav v serce veselilo, ker sem ga res spoštoval iz dna duše in serca. Želel bi bil predobremu gospodu še prav dolgo življenje, ker blagi človek svojemu bližnjemu vsaki dan lahko koristi, če ne z drugim, pa vsaj z lepim izgledom in spodbudnim življenjem; slavni pokojnik pa bi bil zanesljivo in gotovo še kaj pridjal k svojemu premnogemu in preblageinu djanju. Ker pa je Gospod Bogu dopadlo, odtegniti ga svetu in poklicati ga k Sebi, pa upajmo, da on svojega ljubljenelega slovenskega rodú tudi pred Božjim prestolom pozabil ne bo. Da! tako upajmo! Kar pa sem bil zapisal na 1. strani moje knjige: „Ant. Mart. Slomšek in seinem Leben und Wirken“, namreč:

„Slomšku v spomin!“

„Sprelepe izglede kaže, slavni mož, življenje Tvoje, Naj vsi Slovenci bi vravnal' po njih življenje svoje!“

to naj veljá tudi o † prelatu Kosarju, zakaj on je bil v resnici, kakor sem že o pričetku djal, naš Slomšek II. Neumerljiva slava njegovemu spominu!

I.

Francišk Kosar.

V Iki, kakor smo zadnjč povedali, je umerl milgsp. Frančišk Kosar, mariborski stoljni dekan. Mertvaški list prečast. marib. stoljnega kapitelnja se je glasil tako-le:

Stoljni kapitelj Lavantinski naznanja s prežalostnim srcem, da so p. n. častiti gospod Frančišek Kosar, domači prelat Njihove Svetosti rimskega papeža, inful. stoljni dekan, kn. šk. konzistorijalni svetovalec, odlikovani z zaslužnim križem „Pro Ecclesia et Pontifice“, predsednik družbe duhovnikov, konzulent družbe katoliških gospà itd. v noči od 10. na 11. junija v Iki na Primorskem po dolgem bolehanju v 71. letu svoje starosti za serčnim mertvodom mirno v Gospodu zaspali. Njihovo truplo se bode dne 14. junija predpoldnem iz Mariborskega kolodvora v stolno cerkev preneslo, in popoldne ob 3. uri po opravljenih slovesnih mertvaških obredih

na mestnem pokopališču pokopalo. Zadušnice se bodo služile 15. t. m. ob 8. uri predpoldnem v stoljni cerkvi.

V Mariboru, dne 11. junija 1894.

Gosp. Kosar si je že pred nekterimi mesci v Abaciji iskal zdravja, ali znati je, da mu ni izdatno pomagalo, ker 7. rožnika se je zopet odpravil iz Maribora v Iko, gotovo iz ravno tega namena. Toda že 11. ravno tega mesca zjutraj je naznanil berzovjav, da je gosp. dekan umerl nagle smerti v Iki na Primorskem, in sicer v hiši za bolne duhovne. Nobeno znamenje ni kazalo, da bi bil imel kak smertni boj. Čudo pač to ni, kajti že mladeneč v najbolj živih letih, ko sem dolgo časa stanoval z njim, nisem ne videl nad njim in ne slišal od njega ničesar, da bi bil mogel reči, to-le je pa greh; ker že takrat je bil mladi filozof mladeneč molitve in naj lepšega življenja ter je prejemal nekako na 14 dni ss. zakramente. Kako se je vedno pripravljaj na zadnjo uro. kažejo tudi lepe besede, ki jih je govoril slovenskim romarjem o božji poti v Lurd pred 8 leti, rekel je namreč med drugim v lurski duplini: „Moj zasebni poglavitni namen, da sem se podal na to daljno in težavno božjo pot, akoravno že póstaren, bil je ta, da si pri Mariji izprosim srečno zadnjo uro.“ „Slov. Gospodar“ pristavlja, da njegova oporoka od l. 1889 ima na čelu besede: „Sporoči svoji hiši, umerl boš namreč!“ Dalje so opazovali, da vsak dan, če je bilo vreme potem, je zahajal na mestno pokopališče, in še zdaj gredoč na Primorsko v kopališče šel je na Tersat in pisal v listu do prečast. kapiteljna: „Molite vsi za mene; tudi jaz sem molil za vse pri Materi B. na Tersatu.“

Znamenito je tudi naznanilo omenjenega lista: Kolikrat pač so (g. Kosar) v zgovorni besedi priporočevali ljudstvu in še zlasti duhovnom, naj pri vsakem sv. Obhajilu naredé dober namen, da jim bodi sv. Obhajilo tudi popotnica, ako bi jih Bog utegnil naglo k sebi poklicati. Ranjki g. prelat so še dan pred smertjo maševali, in prav gotovo tudi sami niso zamudili storiti, kar so druge učili.

Po dospevem žalostnem naznanilu o Kosarjevi smerti je preč. gosp. kan. Lovro Herg zdajci odrinil v Iko, da prepelje predragega truplo v Maribor, in 14. t. m. zjutraj je bila raka že v Mariboru. Kmalo po 10ih je bil celi prečast. kapitelj na kolodvoru, prečast. stoljni prešt. Ign. Orožen je odmolil blagoslovne molitve in s križem na čelu je bil merlič spremljan v mestno stoljno cerkev; precej nato je bila slovesna črna maša za predrazega ranjcega; ob 3eh popoldne pa je bil velikansk slovesni pokop, kterege so vodili milgsp. knez in škof. Nad 100 čč. gg. duhovnov iz cele škofije in tudi nekaj njih iz sosednje sekovske se je bilo zbralo v stoljnici. Po mertvaških večernicah in presunljivem govoru pn. kneza škofa se je snoval veliki sprevod na mestno pokopališče zopet pod vodstvom prečast. gosp. knez-škofa.

Škoda je v zémlyo tega preblazega, vsim ki so ga poznali, globoko v dušo priljubljenega gospoda prelata. Bog mu daj večni mir!*)

Razgled po svetu.

Rim. Novo papeževu okrožnico že delj časa napovedujejo. Méni se, da Leon XIII v novi encikliki pojasnujejo namene svojega djanja. V posebnem oddelku pečajo se za razkolno cerkev, katero kličejo k združenju z materjo katoliško Cerkvijo. V ta namen obetajo razkolnim cerkvam veliko samostojnost in predpravice prvih stoletji. Vse cerkve, ktere priznajo kerst, vabi namestnik Kristusov o sklepu k edinosti in k združenju z Rimom. Ako imajo vse Leonove enciklike veliko priznanje in slavo po vsem svetu, ni nič dvomiti, da ta, ki se zdaj napoveduje, bode dosegla še prav posebno zanimivost in pohvalo.

Torin. (Odhod Boskovcev v misijon.) Iz Don Boskove naprave v Torinu vsako leto večkrat odhaja množica mladih ljudj v daljne misijone, zlasti v južne amerikske dežele. Letos 26. maja je bila sv. maša in skupno Obhajilo za pokojne salezijanske sodelavce in sodelavke in potem priprava za novo popotvanje 12 misijonarjev za južno Ameriko. Po kratkem petji in čitanji je misijonar Don Mih. Unia imel ginljiv govor. Bil je ta gospod že poprej v misijonu in vernil se bolehen bil domú, da si zdravje vterdi, zdaj pa je zopet odrinil v deželo Kolumbijo med uboge gobove

Govoril je o olikanih in o divjih ljudéh omenjene dežele, popisoval je posebej npravni in verski stan civiliziranih Amerikancev, ki so sicer že katoličani, kterim pa manjka duhovnov in so v strašno zapuščenem stanu. Zaklical je s povdarkom: Oh, gorjé Torinu, gorjé Italiji, ako bi bila 30, 40 ali 50 lét brez služabnikov Božjih, kakor se godí tolikim deželam teh daljnih okrajn, kamor zdaj nastopajo salezijanski misijonarji!

Govoril je nadalje o gobovih kraja „Agna de Dios.“ Vsi pravi, smo pod téžo terpljenja; terpljenje nas spremlja od zibelí do groba; toda kolikor koli smo v bolečinah na zemlji, imamo še druge brate, ki se jim še vse huje godí. Dvé leti je bil Don Unia v Salezijanišču „Bogata“ in učil se je poznati ta kraj, ki je preobširna bolnišnica. Milovanja vredno stanje teh nesrečnih ga vleče nazaj v to deželo, ker smilijo se mu tako silno, da hoče biti njih prijatelj, njih tolažnik in apostelj.

Dalje živo popisuje gobovo bolezen in prenesrečne gobovce, ki so naj nesrečniši med vsimi bolniki na zemlji. To naselbo ali „lazaret“ je bil neki dan popisal eden izmed pisateljskih gobovcev, ki je tam preživel velik del svojega življenja in je ondi umerl; ta popis je bil natisnjen in daleč razširjen; imel je napis: „La valle del dolore.“ „Dolina bolečin.“ Jaz pa, pravi govornik, bi pri vstopu v to dolino napisal Dantovi verstici:

Per me si va nella citta dolente,

Per me si va nell' eterno dolere.

Skoz mene gre se v mesto bolečin;

Skoz mene gre v obup se in pogin.

Toda misijonarja, kadar je poživljen z občutkom sv. vere in s prejemanjem ss. zakramentov, se ta dolina spremení v vert zadovoljnosti in duhovnega zveličanja. — Misijonar še pripoveduje globoko ginljive dogodbe iz misijona in k sklepu zahvaljuje misijonske sodelavce in sodelavke salezijanske za njih pomoč, vse pozdravlja z zaupanjem, da se zopet snidejo v nebesih.

*) Prosimo o tej priliki, ne prezreti preserčnega dopisa «Z Gorenjskega» v današnjem listu. Morebiti o drugi priliki še kaj. Vr.

Naslednje blagoslov z Najsvetejšim, molitve in potem neizrečeno ginljivo, glasno poslovljevanje med katerim se ponavljajo besede škofa Mondovskega, imena Don Bosko, Don Rua . . . vse je v solzah in joku.

Francosko. (Pariški dijaki in framasonstvo.) V Parizu so framasoni hotli zasramovati verlo junakinjo „Orleansko devico“ (Joano d' Ark). Tri framasonske beznice so položile tri vence na znožje spomenika „Device orleanske“; eni je bila pripéta listina z napisom: „Joani d' Ark, krivoverki in upornici, zapuščeni od monarhije, sežgani od Cerkev.“ V pojasnilo nevednim naj opomnimo, da Joana se je iz ljubezni do katoliške vere in do svojega naroda vojskovala na čelu vojakov zoper angleške nasilnike in krivoverce; iz tega je očitna framasonska nesramnost in laž, ki jo psujejo za krivoverko in da jo je sežgala Cerkev; sežgali so jo krivoverski Angleži.

Namestniki treh beznic, ki so vence pokladale, je bilo 30 oséb.

Toda berž, ko so bili venci položeni, se zasliši hrumeče berlizganje. Bilo je 300 junaških dijakov, ki so prileteli iz hiš bližnjega terga in ko bi trenil, raztergali so tri vence in klicali: „Živela Joana d' Ark!“

Spočél se je nato hud prepir, policija pa je naredila mir.

Dijaki katoliški, katerih truma se je množila, položili so na spominek venec belih umetnih cvetic z velikanskim trakom v narodnih barvah.

Potem so šli pred stanovanja framasonskih beznic in so klicali: „Ob tla framasonstvo!“

Ti serčni dijaki so dobro zadeli: „Ob tla masonerijo“, da se zopet povzdigne vera, da se zopet povzdigne domovina, da se zopet povzdigne olika, da se zopet povzdigne Francija in z njimi da se zopet povzdigne vse človeško družbinstvo.

Masonerija ni ktera izmed zmot, temveč je sama zmota; Masonerija ni ktera zlobnostij, temveč je zlobnost sama; ni ktero izmed rogovilstev, temveč je rogoviltvo; ni kateri iz sovražnikov, temveč je sovražnik vsega človeštva.

Študenti vseučiliščniki so, prav posebno primérno, pristavljaja „Diritto Cattolico“ v Modeni, ki dajejo znamenje za borbo. In „Popolo“ prideva: In mi smo tega močno veseli, kajti na mladini stoji ne le cvet, temveč stoji tudi serčnost te vojske. Smé se torej zvesto upati na sedanost in prihodnost, kajti na mladino se zanaša vera in družbinstvo. (Il Popolo.)

Vzhodnja Indija. (Bolnišnica sv. Jožefa za gobovce v Mangaloru. Južna Kanara.) „Missye katolicke“ 2. junija 1894 iz poročila O. Müller-ja, vodnika mangalorske bolnišnice, podajajo naslednje, kar kaže delavnost katol. misijonarjev tudi za uboge gobove.

Leto 1893 je bilo pomenljivo za zgodovino našega zavetišča. Pred vsem smo si kupili za 262 rupij in 11 asov nekaj oralov zemlje, blizo bolnišnice, tako da obsega naše posestvo sedaj čez 10 oralov. Razven tega smo postavili tekom minolega leta ne daleč od našega vstava nekoliko hišic za gobovce. Iztrebili smo po vsem novo kupljenem svetu bičje in germovje,

napravili njive in zasadili razun tega 150 kokosovih pálm in drugih drevés; ta so sicer še mlada, vendar pa rastejo izverstno in že začenjajo roditi sad. Sedaj že dajejo prijetno senčico, kar je v tako vročem kraju, kot je tukajšnji, silno važno. Dasi skušamo, da bi kolikor mogoče znižali stroške, potrošali smo vendar veliko za nivelacijo novo kupljenega sveta in za opaž, s katerim smo ogradili $\frac{3}{4}$ posestva. Ta ograja je bila pa tudi brez dvoma neogibno potrebna, da bi gobovcem skrivaj ne prinašali znanci in sorodniki pijače in drugih v naši bolnišnici strogo prepovedanih stvari.

V teku minolega leta smo prejeli 1451 rupij in 10 asov podpore od Mangalorskih meščanov ter 694 rupij in 9 asov od tujih dobrotnikov. Vsi stroški so pa znašali 5193 rupij in 2 asa. Nekaj časa se je bilo že bati, da nas dobrotniki ne bodo več podpirali; vzrok temu je bilo, da so napak tolmačili besede J. E. lorda Wenlock-a, katere je izrekel, ko je bil zadnjikrat v Mangaloru.

Dne 22. oktobra minulega leta je prišel v naše zavetišče lord Wenlock s svojo plemenito soprogo in še nekaterimi drugimi Evropci, ki bivajo v Mangaloru; razkazal mu je zavod naš blagajnik g. Power. Lord Wenlock je natanko povpraševal po vseh finančnih oporah zavodovih.

Ko je obiskal ves zavod, ne izjemši kopališč, ter gredé stavil razna vprašanja svojim nesrečnim podložnikom, izrazil je svojo zadovoljnost z vsem, kar je videl in slišal. Po odhodu svojega soproga je prišla neki dan gospá Wenlock v našo bolnišnico, prebrala poročilo iz prejšnjega leta in je po dolgem razgovoru zopet naznanila priznanje zavetiščevemu vodstvu. — Ko so bili gobovci začasno izvedeli, da pridejo visoki gostje, okrasili so svoje skromno bivališče, kolikor je bilo pač mogoče.

Te uboge ljudi, iztergane iz družbe svojcev, in tako zdelane, da se človeku skoro studijo, te siromake je globoko ginila serčna skerbnost, ki sta jim jo skazovala lord Wenlock in njegova plemenita soproga. Drugi dan je katoliška občina zročila Njegoví ekscelenci adresu, v kateri je bil kratko omenjen tudi naš zavod.

Prebravši adresu, izjavil je lord Wenlock, da si gobovska bolnišnica v Mangaloru ne more želeti boljšega stanja, v kakoršnjem je sedaj. — Žal, da so njegove besede tolmačili napačno in terdili, da naš zavod ne potrebuje več podpore. Ko je gospá Neulock to izvedela, pisala nam je takoj to-le:

„Zelo mi je težko, da so besede mojega soproga tako napačno razumeli. Ni mislil, da vaš zavod ne potrebuje nikake podpore več, ko je naznanjal vašemu zavetišču svoje priznanje, saj je vendar celo videl, da je bila še dosedanja podpora premajhna. Moj soprog je obiskal že mnogo bolnišnic za gobovce in terdi, da morebiti nikjer ne zdravijo teh nesrečnih bolnikov umneje kot v Mangaloru, kjer zdravila, kopeli, dijeta in druga zdravstvena sredstva dajejo ubogim bolnikom veliko polajšanje. Tega slednjič pa še omenjati ni treba, kako vneto in s kakim zatajevanjem samega sebe da deluje vodja zavoda O. Müller, ki je vreden kar največje pohvale.“

(Konec nasl.)

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov, Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomare, odpad. in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — Družina se priporoča v bratovsko molitev, da bi po dobroti Jezusovi in na priprošnje M. D., sv. Jožefa in sv. Antona Pad. dobila bolj kerščansko službo. — Priporočen bolan duhovni pastir za zdravje, če je B. volja. — Da bi na prošnje Marije in svetnikov Bog dal vgodno vreme. — Gospodarske zadeve, da bi se prav vravnale. — Bolen dijak iz realke za pomoč priporočen N. lj. Gospej, sv. Jožefu in sv. Petru.

Zahvale.

Prečisti Devici Mariji, sv. Antonu P. in sv. Jožefu za pridobljeno ozdravljenje iskrena zahvala! A. K., župnik.

Da obljubo spolnim, izrekam tisučkrat najpriserčnejšo zahvalo Jezusu, Mariji, sv. Jožefu, Marijinim staršem in sv. Antonu Padov., ker je ljubi Bog na priporočilo v »Danici« neki družini zopet ljubi mir in edinost dodelil, in sicer precej tisti dan, ko sta bila v molitev v »Zg. Danico« priporočena s terdnim zaupanjem v pomoč Božjo. M. R.

Listek za raznoterosti.

V Terstu bode 24. t. m po prevzvišenem nadškofu Al. Zornu posvečen novi škof prečast gospod Andrej Šterk v pričujočnosti pp. nn. gg. škofov teržaškega, ljubljanskega in poreško-poljskega.

Iz Št. Hipolita naznanja ondotni tednik, koliko veselje se je razlegalo pretekle dni v ondotnem mestu. Desetega junija namreč je bil ondotni novi škof p. n. dr. Jan. Rössler na Dunaju v metropolitanski cerkvi sv. Štefana po kardinalu nadškofu dr. Grušu slovesno posvečen, 10. in 12. ravno tega mesca pa se je obhajal nastop v Št. Hipolitu. Vse mesto je bilo na nogah, ko je škof stopil iz vagona in se je po ogovoru g. mestnega župana skoz častne oboke, po bogato okinčanih prostorih med glasbo in streljanjem peljal v mesto. Na večer je bilo vse mesto prekrasno razsvitljeno. Naslednji dan je bilo slovesno vpeljevanje in vmeščevanje v cerkvi, ter slovesna sv. maša, in po cerkvenih opravilih poslednjič pogostovanje. Velikanske slavnosti se dajo ložej misliti, kakor pa popisovati. Bog blagoslovi prečastitljivega višega pastirja, pa tudi ondotne verle vradnije in občane, ki so v resnici olikani in razumevajo, kako se je do apostoljskih mož obnašati!

V Krakovem je umerl knez in škof dr. vitez Dunajevski, od vsih ljubljen in spoštovan nadpastir, brat bivšega finančnega ministra avstrijanskega, star 77 lét. R. I. P.

„Reichspost“ (20. jan. št. 140) pravi: Pol leta živí Reichspost. Veliko prijateljev si je pridobila in med vsimi kerščanskimi dnevnikoma ima že naj večje število naročnikov. Nakopala si je tudi veliko sovražnikov v judovsko-liberalnem taborju. Na prvi strani štev. ima spis: „Der Kampf gegen „Rimski Katolik.“

Goldinarski bankovci, kakor se naznanja, pridejo kmalo iz rabe; državne blagajnice jih več ne dajejo, ampak sreberne goldinarje in krone.

Za ciborij k M. D. na Brezji: Helena se priporoča Materi Božji na Brezjah za zdravje in je dala v dar za ciborij starega denarja vrednosti 5 gld. — M. J. sreberno medalijo, da bi ljuba Mati B. sprosil očem pogled. — Iz Polhovega gradca 2 uhana in 1 perstan. — Mož in žena iz Zatičine 10 gld. — Z napisom: „Da bi Marija sprosil zdravje v družini:“ za 1 gld. 50 kr. sr, 1 spominski gold. in 1 st. dvajsetico. — Oseba 2 vel. tolarja (eden križavec). — Iz Idrije po čast. g. L. Picigasu: 1 star denar in zlat križček podarila M. v dosego vseh potrebnih milosti. — M. B. 2 kroni v dober namen, in 1 krono za materino zdravje. — Rudarjeva družina V. 1 zlato brož. 2 kroni in sreberno verižico, naj bi Marija rajnim starišem nebesa sprosil.

Vsem blagim Alojzijem:

Dans iz serca vošimo,
Prosimo, čestitamo,
Naj bi belo oblačilo
V tem življenju jih pokrilo,
V sveti raj jih kdaj spremilo!

Dobrotni darovi.

Za dijasko mizo: Čast. gosp. J. A. 1 gld. 50 kr. — Čast. gosp. duhovni pastir Jurij D— 4 krone. — Po prečast. gosp. dr. Lesarji prijatelj mladine 50 gld. — B. G. 50 kr. — Iz Vipavskega zbirka o priliki dekanijske konference — 13 gld., poslanih po č. g. župn. J. Demšarji, namreč:

„Da minister ne opeša,

Da se mu račun ne zmeša!“ —

Neimenovana iz zahvale za uslišano prošnjo 1 krono. — K. S. 2 gld. — Čast. g. kurat Jan. Pfajfar 3 gld. — Čast. g. kapl. Ant. Pfajfar 2 gld. — Prečast. g. misijonar Alojzij Plut 5 gld. po preč. g. mis. Starihu, ki se te dni nahaja v Kamniku.

Za sv. Detinstro: Čast. g. Edvard Kosobud, duh. upravitelj v Dolu, 4 gld. 97 kr. — K. S. 2 gld. — Iz Harij 1 gld. — Čast. g. A. Šmidovnik, župnik v Prečini, 22 gld. 77 kr.

Za Don-Baskove misijone: A. Mihelič 1 gld.

Za redovnice v Adrianopolu: B. G. 50 kr.

Za cerkev in šolo v Benesufu v Egiptu: B. G. 1 gld.

Za varhe Božjega groba: Iz Reteč č. g. župnik A. Kumer 8 gld. 50 kr. — Č. g. kurat Jan. Pfajfar 1 gld. 70 kr.

Za bratovščino sv. Dizma: Čast. gosp. župnik A. Kumer 1 gld. 10 kr.

Za brat. sv. Leopolda: K. S. 1 gld.

Za cerkev sv. Jožefa v Prjedoru: K. S. 2 gld.

Za afrikanski misijon: K. S. 2 gld.

Za misijone na Severu: K. S. 1 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: S Trebelnega 25 gld. — Iz Valte vasi 9 gld. 25 kr. — Z Lučin 15 gld. — Čast. gosp. Anton Dolinar 15 gld. — Iz Vinice 23 gld. 25 kr. — Iz Soteske 14 gld. — Iz Podzemlja 10 gld. 65 kr. — Iz Zagorja ob Savi 19 gld. 28 kr. — Z Mekin 4 gld. — Iz Škocijana pri Dobravi 23 gld. — Po č. g. stol. vikarju M. Mrak 1 gld. 30 kr. — Z Jesenic 11 gld. — Neimenovan 50 kr. — Iz Srednje vasi v Bohinju 33 gld. 45 kr.